

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales,
Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas
Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares:
Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXXII. Sententia utrùm mixturam, vel complicationem contineat,
attendenda sunt verba dispositiva sententiæ. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

de homicid. num. 37. Roland. conf. 39. lib. 2. & alii passim.

31 Quamobrem consideravi quod in l. inde Nera-
tius, ff. ad leg. Aquiliam, duo casus diverſi propo-
nuntur. Primus in §. 1. illius legis, ubi casus propo-
nuntur, quod servus heres institutus occisus est
vivo testatore, & sic ante delatam hereditatem, ut
notat ibid. Accurs. in glossa, in verbo, occisus fuerit.
Secundus casus est in principio legis, ubi supponit-
ur, servum mortuum esse post delatam heredita-
tem, nondum tamen aditam, ut patet ex lectura
text. in §. illud, Instit. de lege Aquilia. Quando
hereditas est delata, nondum tamen adita, debetur
æstimatio servi: sed in casu nostro, lucrum aug-
menti dotalis nondum erat delatum tempore ho-
micidii.

32 Quando autem jus nondum erat delatum, ut hic,
quia vxor adhuc vivebat, & vivit, & lucrum aug-
menti non debebatur nisi vxore præmoriens, nulla
per consequens illius præfati damni ratio habenda
est. Quia aut petitur ex persona defuncti, & hoc
non; cum in eo nunquam jus habuerit: Aut ex
persona heredis, & hoc etiam dici non potest; nam
ut dicit Author Græcus apud Cuiac. lib. 27. observ.
cap. 12. si querantur heredes de occiso, audient; si
occisus non fuisset, vos nequaquam ad hereditatem vo-
caremini. Potius enim gratulantur ei, qui homi-
nem occidit; si enim non occidisset, non ipsi, sed
defunctus hæc habiturus fuisset. Ita Cuiacius loco
citato, per illum textum, qui videtur singularis.

Quidquid sit, lucrum augmenti quod debet solui
vxori, est merè eventuale, & dependens ex casu in-
certo; idèd non soluendum, ut supra dictum est,
n. 30. nam cum mors mariti aliunde procedere pos-
set, homicidium non est causa adequata illius lucri.

CAPUT CLXXII.

Sententia utrùm mixturam, vel complica-
tionem contineat, attendenda sunt verba
dispositiva sententiæ. Donatarius qui ha-
bet clausulam Constituti, manutenendus
est adversus heredes, aut alios poste-
riores donatarios. Nullitatis cognitio
quando impediatur executionem iudicii
possessorii. Exceptio anterioritatis quo-
modo obstat, aliis concurrentibus, in
remediis possessorii. Qui passus est pe-
titorium probari, sibi præjudicat in pos-
sessorio.

S V M M A R I U M.

- 1 Quando dubitatur utrùm sententia, à qua fuit ap-
pellatum, contineat mixturam, attendenda sunt
solum verba sententiæ.
- 2 Similiter quando dubitatur utrùm sententia conti-
neat complicationem, ad effectum admittendi ap-
pellationem suspensivam.
- 3 Complicatio non desumitur ex verbis narrativis
sententiæ, sed solum attendenda sunt dispo-
sitiva.
- 4 Donatarius cum clausula Constituti, præferendus
est heredi, qui non dicitur habere cum eo parem
titulum, ad effectum possessorii.
- 5 Quando in eadem sententia iudex teneatur pro-
Sanlegerii quæst. & resol. civil. T. II. P. II.

videre pluribus donatariis concurrentibus, & è
contra quando non teneatur.

- 6 Quando adversus donatarium qui possessionem ob-
tinuit alii contrarii concurrunt per viam excep-
tionis, iudex non debet expressam de illis in sen-
tentia facere mentionem.
- 7 Si primus donatarius agat, & sit manutentus in
possessione, comparentibus aliis donatariis, ex
actore sit reus, & alii debent intentare iudicium
petitorium.
- 8 Quando quis solam possessionem instrumentalem
adeptus est, ille qui convenitur post illam sic
adeptam, interim manutentendus est, non obstante
productione alterius tituli si tempore immisionis
nihil fuit oppositum.
- 9 Qui non possidet, non est citandus tempore im-
missionis.
- 10 Quando exceptio petitorii fuit admissa in iudicio
possessorio, cum tamen admitti non debuisset,
imputandum est illi qui non contradixit.
- 11 Possessores donatarii non possunt intentare remedia
possessoria contra primum, quia illorum author
eccidit à possessione facto suo.
- 12 Nullitas per viam exceptionis opposita non impe-
dit executionem sententiæ super iudicio posses-
sorio.
- 13 Nullitas proveniens ex defectu solemnitatis Statu-
ti, dicitur requirere altiore indagationem.
- 14 Sententia super alimentis mandatur executioni,
non obstante appellatione, quamvis incidenter
cognitum fuerit de filiatione.
- 15 Exceptio anterioritatis repellit omnes alias in iudi-
ciis possessorii.
- 16 Quando Constitutum appositum est in donatione,
donatarius adversus omnes posteriora iura ha-
bentes manutentendus est.
- 17 Ex statuto Avenionensi, sententia debet executioni
demandari, quando lata fuit in favorem instru-
menti publici.

Ubi proposita adversus quendam donatarium
ad duo præcipue capita reducuntur. Primò,
quod sententia lata in possessorio, videtur conti-
nere mixturam, propter quæstionem nullitatis do-
nationis factæ in favorem ipsius, de qua tractatum
fuit in causa. Secundò, propter concursum tituli
paris, nempe alterius donationis, quavis posterioris.

Quibus tamen non obstantibus, sententia man-
dari debet executioni, & procedendum in causa ci-
tra retardationem illius. Nam quod ad mixturam
attinet, attendenda sunt verba sententiæ, quæ si
non contineant decisionem nullitatis expressam,
sed tamen tacitam, tunc non dicitur iudicium mix-
tum, sed conceditur executio, non obstante appel-
latione: Rot. divers. decis. 263. num. 1. & 2. part. 1.
ubi dicitur hoc procedere, etiam si in decursu causæ
fuerit plenè cognitum de nullitate: Seraphin.
decis. 603. n. 1. Rot. apud Post. decis. 221. n. 5. & 6.

Et quod dictum est de mixtura, eodem modo
procedit in complicatione causæ appellabilis cum
inappellabili, quæ non nocet executioni, nec illam
impedit, nisi expressè fuerit facta illius mentio in
sententia: ¶ & non sufficit quod id factum fuerit
in narrativa sententiæ, sed necesse est quod mix-
tura, vel complicatio sit in parte dispositiva: Add.
ad Ludovici. decis. 23. n. 6.

Quod autem sententia, de qua agitur, non conti-
neat mixturam, patet: quia cum actum fuisset vigore
contractus continentis clausulam Constituti pro
manutentione, & quatenus opus est, immisione in
possessio

possessionem bonorum donatorum, & donatarius vigore clausulæ Constituti fuisset manutentus per decretum in eadem causa factam: deinde verò petitum inhibitiones vigore dictæ clausulæ obtentas in vim contractus & constituti manuteneri, & fortiores decerni: tandem lata sententia, fuit ordinatum contractum debet executioni demandandum esse, & inhibitiones manutendas: nec de nullitate donationis facta fuit aliqua mentio in verbis dispositiuis sententiæ, & sic non potest prætendi quod sententia contineat mixturam, vel complicationem alicuius causæ appellabilis.

Quod autem attinet ad id quod opponitur de paritate tituli aduersariorum, qui vel testamento, vel aliis donationibus (posterioribus tamen) nituntur.

Responso est in promptu. In primis enim quod ad testamentum attinet, certum est, donatarium cum clausula Constituti præferendum etiam in possessione adipiscendæ aduersus heredem testamentarium, cum remedia possessoria illi non competant, nisi pro bonis per testatorem tempore mortis suæ possessis : per textum in *final. C. de editio D. Adriani*. Bona autem donata per testatorem non possidebantur tempore mortis; ergo non est audiendus hæres aduersus donatarium, ut bene notauit D. Argellus de *legi. contradiet. q. 6. n. 5. & 10. Oldrad. cons. 134. n. 3.*

Quod autem attinet ad alios donatarios tempo-
re posteriores, non possunt similiter prætere-
re, quod appellatio per eos interposita suspendat execu-
tionem huius prætextu paritatis tituli: quia hoc
procederet, si petitio singulorum donatariorum
facta fuisset æquè principaliter, & omnes donatarii
fuissent actores; tunc enim, quia Iudex debet pro-
ferre sententiam super petitionibus singulorum,
tenetur etiam singulis concedere vel denegare im-
missionem; quam si denegauerit, datur appellatio à
sententia negatiua: si verò nec denegauerit, nec
concesserit, datur appellatio ratione iniustitiæ, quia
Iudex tenetur super singulis petitionibus singulari-
ter in sua sententia prouidere: atque ita se explicat
D. Argellus in dicto tractatu, de legit. contradiet. q. 2. ar-
tic. 6. m. 202.

6 Atqui in casu nostro donatarius solus fuit originaliter actor, qui obtinuit inhibitiones vigore contractus & constituti: ceteri vero fuerunt rei, & comparuerunt tanquam se opposcentes: & sic Iudex non tenebatur, nec debebat expressam mentionem facere de validitate tituli ipsorum, qui non per viâ actionis, sed per viam exceptionis, propositus fuit, *ut ibi* tradit Argel. & *n. 205. vers. 4.* in illis verbis, *quia uterque æque primo iudicium executurum intenter.*

Præterea dicti donatarii posteriores comparuerunt eo tempore, quo actor jam possidebat, propterea in effectu fuit declaratus verus possessor, & manutentus in possessione bonorum, per decretum in hac causa factum in iudicio contradictorio. † Unde alii præsenfii donatarii volentes impedire continuationem possessionis ipsius actoris, qui jam possidet, licet antea essent rei, hodie sunt adores, & primus donatarius possessor declaratus, effectus fuit ex actore reus: & ideo adversarii non sunt audiendi in iudicio possessorio, sed producentes aliud testamentum, & aliam donationem, redire debent ad iudicium petitorium: ut pluribus comprobatur Argel. dicta q. 2. arr. 3. n. 123, & seqq. & n. 137. quia primus donatarius habet possessionem & titulum: ergo cæteris paribus præferendus est. Argel. *ibid.* n. 139. nec à sua possessione amovendus est, quamvis ex adverso productio facta fuisset paris tituli: sed de hoc titulo ab adversariis præsenfio cognoscere debet.

contractus, & clausula Constituti in eo appositæ, vigore Statuti præsentis Ciuitatis, concedentis executionem paratam instrumentis publicis, & mandantis procedendum esse ad executionem sententiæ latæ in fauorem instrumenti, non obstantibus oppositionibus, appellationibus, & inhibitionibus; & quod si tertius se opponat, etiam tanquam dominus, vel quasi; seu tanquam possessor, vel quasi, admittitur quidem oppositio & exceptio domini; sed si tertius ille succumbat, sententia mandatur executioni, non obstante quod de dominio cognitum fuerit: vt patet lib. 2. Statut. rubr. 21. artic. 4. Ergo concludendum est, nos versari in casu executionis instrumenti donationis continentis clausulam Constituti, & sic in terminis Statuti, & per consequens sententiam non obstante appellatione executioni demandandam esse.

CAPUT CLXXIII.

Quamvis, hærede ante testatorem decedente, testamentum fiat caducum, & substitutiones sequentes evanescant, illud tamen locum non habet, quando in testamento appositæ fuit clausula codicillaris, quæ sustinet substitutiones. Hæredis institutio non probatur per verba enunciativa incidenter prolata. Minor propter iuramentum validè obligatur, sed si fuerit enormiter læsus, habet remedium restitutionis in integrum.

S V M M A R I V M.

- 1 Si gravatus premoriatur testatori, institutio & substitutiones fideicommissaria subsequentes caducantur, & corrumpunt.
- 2 Si in testamento adfuit clausula codicillaris, illud sustinetur, quamvis hæres institutus prædecesserit.
- 3 Electioni satis factum dicitur per generalem hæredis institutionem.
- 4 Nulla facta electione omnes eligibiles admittuntur ad successionem.
- 5 Verba enunciativa alicujus dicentis se instituisse aliquem suum heredem, nihil probant.
- 6 Testamentum, in quo filij reducuntur ad aequalitatem, difficiliter revocatur.
- 7 In testamento inter liberos adest tacita clausula derogatoria.
- 8 Minor obligatur propter iuramentum: si tamen sit enormiter, aut enormissimè læsus, competit illi restitutio in integrum.
- 9 Læso non potest considerari in renunciatione qua sit inuicem ingressus in Religionem, secus si fiat respectu sacerdotii.

Sequentes proponuntur difficultates super successione cuiusdam Iurium Doctoris, necnon eiusdem, dum viveret, vxoris.

Prima consistit in eo, quod dictus testator condito testamento, vxorem suam heredem vniuersalem instituit quandiu ipsa victura esset in mundo sub nomine ipsius testatoris, onerando tamen & grauando ipsam de restituendo totam hereditatem

Sanlegerii quest. & resol. si vii. T. II. P. II.

suam sine detractiōe alicuius Quartæ, aut aliæ quacumque, in casum mortis, vel secundarum nuptiarum, Francisco, & aliis liberis masculis, natis, aut nascituris, quibus substituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum superiuuentem, aut superiuuentes ipsorum: & procedit ad alios gradus substitutionum.

Cumque dicta vxor & hæres prædecesserit marito, videtur quod substitutio fuerit facta caduca; ideo quaeritur quid iuris.

Vera resolutio est, quod regulariter quando hæres institutus moritur ante testatorem, hæredis institutio remanet caduca, & eodem modo omnes substitutiones fideicommissariae appositæ in testamento evanescunt. Vnde cum substitutio, per quam vxor fuit grauata, sit merè fideicommissaria, & facta per verba merè obliqua, verum est iuxta regulam illam generalem, substitutionem factam de liberis testatoris, & omnes alias sequentes penitus expirasse: Gabriel. conf. 117. num. 29. vol. 1. Peregrin. de fideicommiss. art. 15. num. 19. Alex. conf. 1. n. 7. vol. 1. & ita supponit Rot. decis. 332. num. 7. vers. & satis est ad istum effectum: & decis. 403. num. 12. vers. ubi refert quod illa doctrina: part. 2. recentior.

Sed tamen aduertendum est, quod illa doctrina procedit quidem regulariter: Verum quando in testamento adest clausula codicillaris, prout in testamento de quo agitur, tunc sustinetur testamentum, & illi qui succedunt ab intestato hæredi grauato, censentur grauati de restituendo substitutis per fideicommissum vocatis in vim dictæ clausulæ: Gomel. lib. 1. variar. resolut. cap. 5. n. 8. vers. tertio limita, Bart. de success. lib. 8. cap. ult. numero 22. vers. qua opinio: Vincent. de Franch. decis. 156. num. 1. Seraph. decis. 943. num. 2. Menoch. conf. 106. n. 395.

Et per consequens hereditas æqualiter relinquenda est omnibus masculis dicti testatoris, absque detractiōe Trebellianicæ, quæ expresse reperitur prohibita in dicto testamento.

Secunda inspectio versatur circa testamentum vxoris, quæ maritum heredem instituit, cum onere restituendi tali, vel talibus ex liberis suis masculis, vel fœminis, prout ipsi placuerit, in totum vel in parte, cum substitutionibus sibi benevisis.

Vnde cum dictus maritus decesserit nulla facta electione, videtur dicendum quod testamentum vxoris debeat remanere sine effectu.

Nihilominus tamen contrarium concludendum est: quia cum superius conclusum fuerit, testamentum paternum subsistere, hoc sufficit ad hoc vt dicatur electionem & nominationem fecisse, vt communi consensu concludunt DD. quos citauimus in his questionibus civilibus. cap. 50. num. 20. Super quo quid fuerit in Gallia iudicatum, refert Claud. des Henrys lib. 5. c. 3. g. 16.

Immo cum electio commissæ fuerit marito, casu quo ipse non elegisset, omnes liberi æqualiter admittendi essent, quia lex censetur nominare omnes eligibiles, illosque eligere: Cyriac. controvers. 548. n. 64. juncto num. 48. & dxi in dictis questionibus civilibus. cap. 52. n. 1. & 3. p. 1.

Tertia inspectio versatur circa declarationem dicti mariti per epistolam factam, per quam declarauit se instituisse heredem vniuersalem filium suum: ideo quaeritur, vtum illa declaratio subsistat, maxime cum prætendatur, illum similem declarationem fecisse sæpius, & coram pluribus testibus.

Respondetur, verba illa enunciativa non dis-